

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen
 Enhet 14

DOM
 2013-03-15
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 25344-12

SÖKANDE

Sundsvalls Expressbyrå Aktiebolag, 556236-8729
 Box 10039
 850 10 Sundsvall

Ombud:

Advokaten Olof Larsberger och jur.kand. Therese Eriksson
 Advokatbyrå Hannes Snellman AB
 Box 7801
 103 96 Stockholm

MOTPART

Kammarkollegiet
 Box 2218
 103 15 Stockholm

SAKEN

Överprövning av offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2013 -03- 1 8	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 303023

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

09:00-15:00

BAKGRUND

Statens Inköpscentral vid Kammarkollegiet (Kammarkollegiet) genomför en upphandling avseende ramavtal för flyttjänster (dnr 96-8-2012). Enligt tilldelningsbeslut meddelat den 20 november 2012 kom Umeå Stadsbud AB (Umeå Stadsbud) på första plats på anbudsområdet Västernorrlands län. Sundsvalls Expressbyrå Aktiebolag (Expressbyrån) kom på andra plats på samma anbudsområde. Umeå Stadsbud kom på första plats även i anbudsområdena Norrbottens län och Västerbottens län.

YRKANDEN M.M.

Expressbyrån yrkar att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen, såvitt avser anbudsområdet Västernorrlands län, ska rättas genom att det görs en ny utvärdering, där Umeå Stadsbuds anbud ska förkastas.

Till stöd för sin talan anför Expressbyrån bl.a. följande. Anbudet från Umeå Stadsbud uppfyller inte kvalificeringskraven på ekonomisk ställning eller teknisk kapacitet. Kammarkollegiet har härigenom brutit mot de grundläggande principerna om transparens och likabehandling i 1 kap. 9 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Expressbyrån har lidit eller kan komma att lida skada av den överträdelse av LOU som har förekommit. Kammarkollegiet har den upphandlingsrättsliga skyldigheten att häva avtalet i en sådan situation. Under alla förhållanden har Kammarkollegiet en skyldighet att nu, innan ramavtal ingåtts, genomföra en ny utvärdering och därvid beakta det förhållandet att en antagen leverantör inte längre uppfyller samtliga ställda kvalificeringskrav om så skulle vara fallet.

Ekonomisk kapacitet

Umeå Stadsbud uppfyller inte kravet på ekonomisk ställning. I sitt anbud har Umeå Stadsbud angett att de enligt Creditsafe AB:s (Creditsafe) riskklassning har mycket god kreditvärdighet, samt svarat nej på frågan om det är aktuellt med en förklaring om lägre ekonomisk kapacitet och en handling som styrker anbudsgivarens stabila ekonomiska ställning. Av utdrag från affärs- och kreditupplysningsföretaget Business Check i Sverige AB (BusinessCheck) framgår emellertid att Umeå Stadsbud per den 28 november 2012 endast uppnår en rating som motsvarar betyget "Svag kreditvärdighet". Utifrån BusinessChecks bedömning uppfyller således Umeå Stadsbud inte, i vart fall inte numera, det i förfrågningsunderlaget uppställda kravet på att en anbudsgivare "ska ha en sådan ekonomisk stabilitet och finansiell ställning att den är tillräckligt god och stabil för att uppdraget med rimlig sannolikhet kan genomföras utan risk för störningar p.g.a. ekonomiska problem". BusinessChecks rating av Umeå Stadsbud är, till skillnad från Creditsafes, baserad på Umeå Stadsbuds senaste årsredovisning vilken nyligen publicerades hos Bolagsverket. Det är således, i detta sammanhang, egalt huruvida Umeå Stadsbud hade en annan rating vid tiden för inlämnandet av anbudet. En anbudsgivare ska styrka sin ekonomiska ställning om ett annat kreditmarknadsföretag bedömt anbudsgivarens ekonomiska ställning på annat sätt än Creditsafe.

Teknisk kapacitet avseende fordon

Umeå Stadsbud uppfyller inte kravet på teknisk kapacitet avseende fordon. För att uppfylla kravet på teknisk kapacitet för anbudsområdena Norrbottens län, Västerbottens län och Västernorrlands län måste Umeå Stadsbud förfoga över minst nio (3 + 3 + 3) fordon. Fordonen måste vara anmälda för yrkesmässig trafik. Vid genomförande av flyttuppdrag med fordon såväl lättare än 3,5 ton som tyngre än 3,5 ton ska anbudsgivaren använda fordon som lägst uppfyller kraven för Euro 4, med vilket avses miljöklass 4 (miljöklass 2005). Vid nyanskaffning ska såväl fordon lättare än 3,5 ton

som tyngre än 3,5 ton lägst uppfylla Euro 5 med vilket avses miljöklass 5 (miljöklass 2008). De nu angivna kraven avseende miljö och anmälan för yrkesmässig trafik måste beaktas i samband med kravet på teknisk kapacitet. Annars skulle anbudsgivaren kunna ange ett tillräckligt antal fordon under kravet på teknisk kapacitet men vara förhindrad att använda dessa till följd av att miljökraven och kraven på anmälan om yrkesmässig trafik inte är uppfyllda med innebörden att antal fordon är för litet. Umeå Stadsbud har angett att man förfogar över elva fordon. Av dessa har dock sju stycken endast miljöklass 3 (miljöklass 2000), varav ett har körförbud och ett annat är avställt enligt fordonsregistret. Ett åttonde saknar miljöklass. Umeå Stadsbud förfogar därmed endast över tre godkända fordon. Ett skall-krav ska vara uppfyllt vid tidpunkten för anbudsingivandet om inget annat anges i förfrågningsunderlaget. De miljömässiga egenskaperna rör inneboende funktioner i fordonen och är något som fordonen antingen har eller inte har. För att kravet på minsta antal fordon i punkten 4.4.1.4 ska ha någon som helst relevans måste detta krav ta sikte på fordon som, enligt punkterna 4.7.6 och 4.7.7 i förfrågningsunderlaget, ska användas vid genomförandet av flyttuppsdragen. Annars säger kravet på minsta antal fordon, i strid med syftet med ett kvalificeringskrav, ingenting om en anbudsgivares förmåga att fullfölja de efterfrågade flyttjänsterna. Fordonsflottan är den i särklass största investeringen för ett företag i flyttransportbranschen. Mot denna bakgrund framstår det, bortsett från det irrationella och lagstridiga i att kvalificera en anbudsgivare på basis av fordon som inte uppfyller kravet för de fordon som ska användas vid fullgörande av kontraktet i fråga, som osannolikt att en antagen anbudsgivare som inte har erforderliga fordon skulle börja nyinvestera i en ny fordonsflotta och på så sätt, vid varje enskilt avropstillfälle, uppfylla kraven på miljö och anmälan om yrkesmässig trafik. Kontraktet i denna upphandling är inte så pass stort att det motiverar att en anbudsgivare kan komma att förnya hela sin fordonsflotta.

Teknisk kapacitet avseende antalet anställda i medeltal

Umeå Stadsbud uppfyller inte heller kravet på teknisk kapacitet avseende antalet anställda i medeltal. För att uppfylla detta krav på anbudsområdena Norrbottens län, Västerbottens län samt Västernorrlands län måste Umeå Stadsbud förfoga över minst 18 anställda i medeltal (6 + 6 + 6), vilka får vara antingen i egen regi eller via underleverantörer under perioden maj 2011 - april 2012. I punkten 4.4.1.6 anges att Kammarkollegiet avser att kontrollera med Skatteverket att antalet anställda stämmer överens med inbetalda arbetsgivaravgifter. Umeå Stadsbud har som underleverantörer angett Engströms Express & Flyttservice AB (Engströms) och Flyttfågeln i Skellefteå AB (Flyttfågeln). Umeå Stadsbud har angett att man i medeltal har 11 anställda i egen regi och 8 anställda via underleverantörer, dvs. totalt 19 anställda. Denna uppgift är dock felaktig. Enligt årsredovisningar för räkenskapsåret maj 2011 - april 2012 har Umeå Stadsbud i medeltal 10 anställda och Engströms har i medeltal 4 anställda. Ingen årsredovisning finns ännu att tillgå för Flyttfågeln för den aktuella tidsperioden. Flyttfågeln har i underleverantörsintyget angett 3,98 anställda i medeltal, vilket innebär att Umeå Stadsbud har totalt 17,98 anställda i medeltal och redan på den grunden inte uppfyller kvalificeringskravet på 18 anställda i medeltal. Enligt uppgifter från Skatteverket betalade Flyttfågeln under perioden 246 454 kr i arbetsgivaravgifter. En normallön i flyttransportsektorn, baserad på kollektivavtal med Transportarbetareförbundet, uppgår till omkring 23 500 kr (135 - 136 kr per timme) vilket medför arbetsgivaravgifter om cirka 80 000 - 90 000 kr per anställd. Det innebär att Flyttfågeln totala summa arbetsgivaravgifter som har betalats in som mest täcker 3 anställda; i vart fall täcker de inte 4 anställda. Enligt underleverantörsintyget har Flyttfågeln betalat 246 405 kr i arbetsgivaravgifter under perioden vilket, med en lägsta ingångslön om 22 671 kr enligt kollektivavtal och en arbetsgivaravgift om 84 336 kr per anställd, leder till slutsatsen att Flyttfågeln i medeltal haft 2,92 anställda.

Avslutande kommentarer

Uppfyllelse av kvalificeringskraven ska upprätthållas under hela avtalstiden. Upphandlande myndighet har en skyldighet att beakta skalkravbrister som blivit kända först i samband med en överprövningsprocess. Det förhållandet att Kammarkollegiet måhända inte tidigare känt till vissa av bristerna i Umeå Stadsbuds anbud utgör inte skäl att nu inte beakta dessa brister, jfr Kammarrättens i Göteborg dom i mål 4904-09. Kammarkollegiets underlåtelse att förkasta Umeå Stadsbuds anbud har varit i strid med LOU. Om Umeå Stadsbuds anbud hade förkastats skulle Expressbyrån ha hamnat på första plats i utvärderingen av anbuden. Expressbyrån har därmed lidit skada av Kammarkollegiets brott mot LOU.

Kammarkollegiet bestrider ingripande enligt LOU och anför bl.a. följande.

Ekonomisk kapacitet

Kammarkollegiet har kvalificerat Umeå Stadsbud i enlighet med förfrågningsunderlaget och anser sig inte behöva hjälp från konkurrerande anbudsgivare för genomförande av leverantörskvalificeringen. Omständigheten att Umeå Stadsbud inte har godtagbar kreditstatus enligt en av tredje man utförd kontroll hos ett annat kreditvärderingsföretag den 28 november 2012 är irrelevant. Endast om den ekonomiska ställningen enligt Creditsafe inte är nöjaktig, kan ett annat kreditvärderingsföretag åberopas, alternativt ska den ekonomiska ställningen styrkas genom moderbolagsgaranti eller annan garanti. Umeå Stadsbud hade godtagbart kreditbetyg vid kontroll av företagen i Creditsafe den 18 september 2012 av Kammarkollegiet i syfte att bedöma anbudsgivarnas kravuppfyllelse vid tiden för anbudsutvärderingen.

Teknisk kapacitet avseende fordon

Det krävs inte enligt förfrågningsunderlaget att de fordon som offereras under punkt 4.4.1.5, bevis på kapacitet avseende fordon, ska uppfylla kraven i punkterna 4.7.6 (lätta fordon) eller 4.7.7 (tungt fordon) redan vid anbudsinlämningen. Kraven lyder: "Vid genomförande av flyttuppdraget ska fordon som lägst uppfyller kraven i Euro IV användas". Det framgår med all önskvärd tydlighet att kraven i de sistnämnda punkterna inte behöver uppfyllas förrän det enskilda flyttuppdraget genomförs hos en avropande myndighet.

Teknisk kapacitet avseende antalet anställda i medeltal

Umeå Stadsbud har i sitt anbud angivit 19 anställda inklusive underleverantörer. Kammarkollegiet har i förfrågningsunderlagets punkt 4.4.1.6, beräkning av medeltalet anställda, angett hur beräkningen av antalet anställda går till vid kvalificeringen. Expressbyrån för ett hypotetiskt resonemang kring normallöner som resulterar i en gissning om hur många anställda en viss underleverantör kan tänkas ha. Ingenting har framkommit i Umeå Stadsbuds anbud som föranleder någon annan bedömning än att anbudsgivaren kvalificerar sig i upphandlingen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Allmänt om skall-krav, tidpunkt för uppfyllande samt kontrollskyldighet

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Att utvärdera och anta ett anbud som inte uppfyller skall-kraven strider mot likabehandlingsprincipen (jfr EU-domstolens avgörande C-243/89, Stora Bält). Det finns inte något uttalat krav i LOU, och det följer inte heller av de EU-rättsliga principerna, att alla skall-krav avseende den upp-

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

handlade tjänsten ska vara uppfyllda då anbudet ges in i ett upphandlingsförfarande (jfr dom av Kammarrätten i Göteborg den 18 september 2008, mål 2883-08). Om inget särskilt anges i förfrågningsunderlaget är huvudregeln dock att skall-kraven ska vara uppfyllda vid tiden för anbudsingivandet, under förutsättning att det inte kan anses oproportionerligt att kräva kravuppfyllelse vid denna tidpunkt (jfr dom av Kammarrätten i Göteborg den 5 april 2012, mål 26-12). Kravet på uppfyllande vid anbudsinslämnande om inget annat anges får enligt förvaltningsrättens mening ses som en huvudprincip vilken kan ha undantag.

Kammarrätten i Göteborg har i dom den 18 december 2009, mål 4904-09 bedömt å ena sidan att upphandlande myndighet är skyldig att kontrollera att anbudsgivarens uppgifter är riktiga bara om omständigheterna i det enskilda fallet ger anledning att ifrågasätta uppgifternas riktighet, men å andra sidan att bristande uppfyllande av skall-krav inte får bortses från även om sådan brist har blivit känd först i samband med överprövningsprocessen.

Ekonomisk kapacitet

I 11 kap. 7 § LOU uppräknas olika dokument som kan utgöra bevis på en anbudsgivares ekonomiska kapacitet. Uppräkningen är inte uttömmande, och krav på att anbudsgivaren uppfyller lägsta riskklass enligt ett namngivet kreditupplysningsföretag får ställas (jfr dom av Kammarrätten i Stockholm den 29 januari 2010, mål 4855-09) För att inte diskriminera företag som av olika skäl, t.ex. att de är nystartade, inte kan uppfylla riskklassen hos det angivna kreditupplysningsföretaget, måste den upphandlande myndigheten ge alternativa möjligheter för anbudsgivare att styrka sin ekonomiska kapacitet (jfr t.ex. RÅ 2005 ref. 47).

I Kammarkollegiets förfrågningsunderlag anges i avsnitt 4.3.3, angående ekonomisk ställning och styrkande av denna, bl.a. följande.

Anbudsgivaren ska ha sådan ekonomisk stabilitet och finansiell ställning att den är tillräckligt god och stabil för att uppdraget med rimlig sannolikhet kan genomföras utan risk för störningar pga. ekonomiska problem. Statens inköpscentral kommer att göra en bedömning av Anbudsgivarens ekonomiska ställning med hjälp av Affärs- och kreditupplysningsföretaget CreditSafe AB:s riskklassning. Om Anbudsgivaren uppfyller en rating inom intervallet 40-59 Kreditvärdig eller bättre, kommer kravet avseende ekonomisk stabilitet anses vara uppfyllt. [---] Om Anbudsgivaren är medveten om eller misstänker att krav rörande ekonomisk ställning inte uppfylls eller har bedömts av ett annat kreditmarknadsföretags bedömningssystem som utvisar något annat ska Anbudsgivaren ha lämnat en sådan förklaring att det kan anses klarlagt att Anbudsgivaren innehar motsvarande ekonomisk ställning. Anbudsgivaren ska antingen bifoga handling som styrker Anbudsgivarens stabila ekonomiska ställning som bilaga till anbudet eller senast inom loppet av tio (10) arbetsdagar från förfrågan från Statens inköpscentral under tiden för anbudsprövning, kunna uppvisa handling som styrker Anbudsgivarens stabila ekonomiska ställning. [---] Statens inköpscentral förbehåller sig rätten

- att anlita externa kreditvärderingsinstitut eller annan expertis för att bedöma Anbudsgivarens ekonomiska ställning eller
- ta kreditupplysning på Anbudsgivaren.

Det är ostridigt att Umeå Stadsbud uppfyllt kraven på riskklassning hos CreditSafe. Det är inte visat att Umeå Stadsbud redan vid anbudsgivandet den 17 september 2012 visste att man skulle komma att bedömas mindre fördelaktigt på grund av den av Expressbyrån ingivna årsredovisningen, som ingavs till Bolagsverket först den 12 november 2012. Det framgår av förfrågningsunderlaget att Umeå Stadsbud i det läget inte behövt ge in någon ytterligare bevisning gällande sin ekonomiska ställning. Kammarkollegiet har ändå förbehållit sig rätten att självant kontrollera anbudsgivarens ekonomiska ställning, t.ex. för det fall att det fanns skäl att betvivla att ratingen hos CreditSafe gav en rättvisande bild.

Expressbyrån menar att det faktum, att det framkommit att Umeå Stadsbud numera får betyget "svag kreditvärdighet" hos Business Check, medför en skyldighet för Umeå Stadsbud att på annat styrka sin ekonomiska kapacitet och att Umeå Stadsbuds underlåtenhet att göra detta innebär deras anbud

ska uteslutas. Expressbyrån har härvid åberopat ovan nämnda dom av Kammarrätten i Göteborg i mål 4904-09. Omständigheterna i det målet var emellertid sådana att det var utrett (och ostridigt) att den anbudsgivare, som klaganden ansåg borde uteslutas, inte uppfyllde vissa skall-krav som uppställts i förfrågningsunderlaget. Så är inte fallet i det aktuella målet. Det finns inget krav i Kammarkollegiets förfrågningsunderlag på att anbudsgivaren vid en senare tidpunkt än tiden för anbudets ingivande måste uppfylla viss kreditrating enligt Business Check.

Omständigheterna i förevarande mål påminner mer om dem i domen av Kammarrätten i Göteborg den 9 december 2012, mål 5797-11. Där anförde kammarrätten bl.a. att enbart den omständigheten, att upphandlande myndighet inte hade kontrollerat ett anbudsgivande bolags ekonomiska ställning, inte föranledde att upphandlingen inte kan anses ha gått rätt till, eftersom det i bolagets anbud inte hade framkommit några indikationer på att bolaget inte skulle ha en stabil ekonomisk bas. Kammarrätten fann därför att bolaget ” vid tillfället för anbudets avgivande har haft en stabil ekonomisk bas och därmed uppfyllt kvalificeringskravet som det framgår av förfrågningsunderlaget”. Att det i förfrågningsunderlaget angetts att senast fastställda årsredovisning kunde komma att begäras av den upphandlande myndigheten förändrade inte kammarrättens bedömning.

Inte heller gällande Umeå Stadsbuds anbud i det aktuella målet har det framkommit några indikationer på att bolaget inte skulle ha haft ekonomisk stabilitet vid tillfället för anbudets avgivande. Att Kammarkollegiet har förbehållit sig rätten att självmant kontrollera anbudsgivarens ekonomiska ställning förändrar inte denna bedömning. Skäl för ingripande enligt LOU på denna grund föreligger därför inte.

Teknisk kapacitet avseende fordon

Det framgår av förfrågningsunderlaget, punkten 4.4.1.4 att anbudsgivaren ska förfoga över tre fordon vardera i anbudsområdena Norrbottens län, Västerbottens län och Västernorrlands län (se även punkterna 17.1.2, 23.1.2 och 24.1.2). Eftersom antalet fordon som anbudet omfattar enligt samma punkter ska adderas, måste Umeå Stadsbud förfoga över minst 9 fordon. Varken på dessa punkter eller på punkt 4.4.1.5 (Bevis på kapacitet avseende fordon) står något om miljökrav på fordonen.

Umeå Stadsbud har angett att man har elva fordon. Om det fordon som är avställt och det fordon som har körförbud inte räknas har Umeå Stadsbud nio fordon. Expressbyrån har dock ifrågasatt att Umeå Stadsbud har tillräckligt många fordon som uppfyller miljökraven. Dessa krav anges i avsnitt 4.7 i förfrågningsunderlaget. Där anges under punkt 4.7.6, Lätta fordon att ”vid genomförande av flyttuppdraget ska fordon som lägst uppfyller kraven i Euro 4 användas” och under 4.7.7, Tunga fordon att ”vid genomförandet av flyttuppdraget ska fordon som lägst uppfyller kraven i Euro IV användas”. Förvaltningsrätten tolkar detta som att tillräckligt många miljöklassade fordon måste finnas först när flyttuppdraget ska genomföras.

Expressbyrån anser att kravet på minsta antal fordon blir irrelevant om det inte kopplas till de fordon som ska användas vid genomförandet av uppdraget på så sätt att endast fordon som uppfyller de miljökrav som då ställs får räknas. Såsom kravet är formulerat i förfrågningsunderlaget finns dock inget krav på att alla fordon ska uppfylla miljökraven redan vid anbudsgivandet. Förvaltningsrätten kan ingripa mot en upphandling om där ställs ett oproportionerligt högt krav, men kan inte ingripa för att ett högre krav – i detta fall att alla fordon skulle vara miljöklassade Euro IV redan vid anbudslämnandet – måhända borde ha ställts. Därför kan förvaltningsrätten inte heller beakta någon bedömning av hur sannolikt det är att Umeå Stadsbud investerar i nya fordon. Förvaltningsrätten anser att Kammarkol-

legiet inte brutit mot LOU eller dess principer genom att godkänna Umeå Stadsbuds fordonsflotta.

Skäl för ingripande enligt LOU på denna grund föreligger därför inte.

Antalet anställda

Det framgår av förfrågningsunderlaget, punkten 4.4.1.4 att anbudsgivaren ska förfoga över sex anställda vardera i anbudsområdena Norrbottens län, Västerbottens län och Västernorrlands län (se även punkterna 17.1.1, 23.1.1 och 24.1.1) och att underleverantörer får förekomma i flera anbud så länge underleverantörens sammanräknade kapacitet, dvs. totala delaktighet i olika anbud för denna upphandlingen, inte överskrids. Eftersom antalet anställda som anbudet omfattar enligt samma punkter ska adderas måste Umeå Stadsbud, genom egna anställda och underleverantörers, förfoga över minst 18 anställda.

Expressbyråns åberopande av Kammarrättens i Göteborg mål 4904-09 får anses gälla även kraven på antalet anställda. Förvaltningsrätten anser dock att det finns alltför många osäkra faktorer i Expressbyråns beräkningar för att det ska anses ha blivit känt att Umeå Stadsbud inte uppfyller kravet på antal anställda. Något krav på att de anställda ska ha en lön i nivå med ett visst kollektivavtal har inte ställts i förfrågningsunderlaget. Skäl för ingripande enligt LOU på denna grund föreligger därför inte heller.

Expressbyråns ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns
i bilaga (DV 3109/1A LOU).

Ulrika Melin

Rådman

David Munck har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift

3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,

4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,

5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,

6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU